

FRAMHÁLD FRÁ 3. SÍÐU (I)

Tað fyrsta vit hava at hugsa um eru gýtingargrunnarnir. Á einna hátt sum fuglurin søkir eit sutt reidur, tá reioðast skal, søkir fiskurin á gýtingarplássid, tá gýstast skal. Soleiðis er nátturin nú einaferð vorðin. Tí liggur so væl fyrri hjá menniskjanum, sum er tað størsta royðdyrið, at gera av við hana, um tað fær nóg leysar teymar. Vit kunnu hyggja at gýtingargrunnum norðan fyrri, ja vit kunnu tekna ein fyrkant — gorn fyrri eystan, norðan og vestan og land fyrri sunnan, her er ikki gott at koma fram at, og tað visir útróðurin. Var tað ikki hýsan, hóast minkandi, so var eingin rentabul útróður í dag, og tað er sjálgjort.

Hvat vildi hent, um menn breiddu gorn yvir eina lunda-urð? Tað sama sum hendir á Norðhavinum í dag.

Um vit framvegis skulu hava útróður til høvuðsvinnu, mugu vit friða gýtingargrunnarnir á gýtingartíðini. Fiskastovnur okkara er ein serstakur stovnur, og sleppur hann ikki at formera seg, ja, so doyr hann út.

Hvat gjørdi nú tingið við hesa umsókn frá trolmonnum, hóast ávaringar beðið frá einum og øðrum, geva teir nóg meira enn umbjóðing varð og uttan at blunka við. Jú, jú, gott er at rista breiðar reimar av annars húðum. Eg tori at siga, at hetta loyvið lógtingsins er ein stingur í ryggin á Føroya land og fólk sum heild, og at hetta sár kemur at taka út fyrri seg, er eingin ivi um.

Eg skjli einki, tá tað nú var ein tjóðveldismaður ið hevði knivinn á lofti til hesa niðingsgerð. Eru tað ikki tit, ið krevja 70 fjórðinga mark?

Til hvat? Tá tit skulu oyðidrepa fiskin fyrst, er tað bert orð ella hvat?

Eg spyrji tykkum tjóðveldis- og fólkafloksmenn sum hava stemmað fyrri hesi lóg. Hvat er hon gott fyrri og hvi hava tit gjørt hetta?

Eg kasti tykkum handskan, eru tit ikki menn at taka hann, eru tit alt ov snáir til tingsins stólar. Og sumleiðis tykkum javnaðarmonnum vil eg eisini spyrja. Er tað náð á hesi lóg, sum er í tráð til «skjaldamerki» tykkara, tit hava væl ikki gloymt, hvat tað er. Tit fáa hervið eisini handskan.

Tað kemur mær fyrri við hvørt, tá man hoyrir viðgerðir á tingi í útvarpinum, at tað er úr einum sirkus og ikki úr einum ráðhúsi. Tí tyktist mær lógmansins orð sera rámandi — um ravnagorr undir homrum —, ja, har verður nóg sagt, sum litið skil er í.

Eg kom uppá tal við ein mann, sum var við til royndartroling í fyrriárið, hann sigur, eystan fyrri hjá tykkum er gott til flatfisk, men hýsan er so smá, at har verður tað mesta trakkað út afur. Jú, jú, hetta er stuttligt at hoyra.

Eg skal ikki siga 2 ár, men lat teir hegna gýtingargrunnarnir inni og loyva trolingini at drepa allan yngulin í 5 ár, so kann Poul Jakku & Co. fara

at leita við ekkoloddinum, um hann finnur nakra skøvuna.

Hvønn lógtingsmenn arbeida fyrri, veit eg ikki, men hetta er ikki fólksins vilji teir fremja, og tá er galt á ferð. Hetta kundist seð út sum ein rossahandil, og tað er tað helst eisini.

Tókk Hákun vinnaðurin fyrri góð, ja sera góð orð, men tað var sum at sletta vatn á gás. Og ikki at siga tær Hákun, at seia høvd uppá menn við ongum hálvi er nyttuleyst, og tað eiga vit alt ov nógvar av á tingi.

Ja, eg vil takka tykkum ollum Ólavur, Solvan, Hermann og Absalon og møguliga øðrum við, sum hava roynt tykkara besta í hesum máli. Hvat er til ráðar at taka, er tað ikki rættast at stovna eitt meginútróðrarfelag?

Vit kunnu ikki forsvara yvirfyrri eftirkomarum okkara, at lata fákunnuna ráða og har við gera tað óliviligt í hesum landi. Ja, tað er svårt og har til svárt, at menn, vit hava sett okkara álit til, skulu kyssa hvørja honureyv, bara hon beyðst.

Nólsoy, hin 20. april 1973.

Vinarheilsan

Juul Jacobsen.

* * *

Harra D. P. Danielsen

Her í blaðnum fyrri 14. april 1973 spurdu tygum, um eg var samdur í, at vit, um Føroyar vóru partur av EEC, við lóg-gávu okkara viðtjókandi niðurstøðurnar ikki mugu seta reglur, sum gera mannarnum millum treytirnar fyrri útlendsk- ar fyrirtekur og okkara egnu fyrirtekur.

Hesum eri eg samdur í. Um eg minnst beint, nevndi eg í hesum sambandi í útvarpsendingini møguleikan fyrri, um tørvur var fyrri tí, at vit sjálvir gjørdi eina koncessiós-lógávu, og at slik lógávu ikki mátti gera nevnda mannarnum.

F. Kallsberg.

* * *

Metan um og viðmerk- ingar til nýggja samráð- ingarupplegg lands- stýrisins

Í des. 1971 endaðu samráðing- ar Føroya við EEC, um undir hvørjum treytum Føroyar kundu gerast limur. Ikki fyrr- enn í mars verður boðað frá, at vit ikki kunnu góðtaka sam- ráðingarslitið.

Høvuðsgrundgevingin fyrri at vraka samráðingarslitið er henda: »...at versnandi veið- møguleikar fyrri føroysk fiski- lög ber í sær, at føroysk lut- taka serliga, hvat fiskivinnu- rættindi viðvíkir, ikki er ráði- lig.« Í viðmerkingunum verður sagt: »... Broyting í grundar- lagnum, ger seg guldandi v. v. týðninginum av EF's verðandi fiskirettar reglum, hvors krav um ikki at gera mun millum rættindi hjá EF-skipum utan- fyrri 12 fjórðingar ikki samsvar- ar føroysk áhugamál.«

At nú verður gjørt sum mót-

støðan móti limaskapi mælti til longu í jan. 1972, nevnlíga at vraka samráðingarslitið, eiga vit sjálvandi at fegnast um. Men ein má spyrja: hvat er orsøkin til at landsstýrið ikki fyrr enn tekur hetta stig? Grundgeving landst. er: versn- andi veiðmøguleikar í norður- atlantshavinum, og fiskivinnu- politikkur EEC's. Hvørjir eru so hesir versnandi møguleikar tósad verður um. At island fór at flyta fiskimark sitt út, var okkum greitt í jan. 1972, og sumleiðis kendu vit eisini æt- lánir Canada's. Aðrar broyting- ar eru ongur farnar fram í norðuratlantshavinum. Og fiski- vinnupolitikkur EEC var okk- um alt annað enn ókendur. Á nevndu okjum eru ongur broy- tingar farnar fram, ið kunnu reitvísgera, at vit ikki fyrr enn nú boða frá, at fiskivinnupoli- tikkur EEC's er óhóskandi fyrri Føroyar.

Hálv biði- ella umhugsunnar- tíðin er runnin, og enn er onki stig tikið til at lúka tær treytir, sum lógtingið hevur álagt landsstýrinum at kanna mögu- leikar okkara uttan fyrri EEC. Onki stig er tikið til at greiða teir nógvu og álvarsomu spurn- ingar, ið standast av at Dan- mark er verðandi EEC-limur, meðan Føroyar verða uttan- fyrri.

Higartil hevur landsstýrið onki stig tikið í EEC-málinum, sum ikki miðar imóti føroysk- um limaskapi. Eg hugsi ikki, tað eru grovar illgitingar, tá sagt verður, at orsøkin til at so er, er óviljin móti at arbeida við óynsktari málsetan, og øll henda drálan og útsetan liggja í tørvandi vilja til at arbeida fyrri loysn, ein ikki ynskir at góðtaka.

Í tráð við hetta er nú lögð ein kós, sum ætlandi skal fáa limaskapin at glíða kettari nið- ur. Henda nýggja EEC- leið er: »Landsstýrið verður álagt at gera sitt til, at EF's reglur um fiskivinnurættindi verða broytt- ar, so tær samsvara tørvinum hjá okjum og londum, har fi- skivinnan er av avgerandi týð- ingi, og aðrir vinnumøguleikar eru avmarkaðir.«

Tað er Danmark, sum skal bera hesi boð til Bruxelles, tað er nýggi EEC-limurin Danmark sum undan limaskapi sínum 1. jan. 1972, boðaði EEC frá, at tað av fullum huga, tók undir við f.v. pol. EEC's tá hann samsvaraði væl donskum sjón- armóðum. Tann f. v. pol. sum Noreg gjøgnum drúgvar og tor- færar samráðingur ikki fekk kvinka eitt fet, (vit minnst enn, hvi norski fiskivinnu- mála- ráðharrin segði seg frá) skal nú eitt land, sum ikki hevur góðkent fiskimarkstúfling ís- lands, og sum ikki átkvøddi fyrri rættindum strandalandanna í ST fullkomiliga broyta, nú tað er verðandi EEC-limur. Ógvu- luga lógið tyktist hetta, og enn lógnari verður um nakar ung- kemur úr so tilgjørdum eggi. Verður úrslitið tað, at onki kemur burtur, so er høvuðs- treyt tingeirflutans fyrri lim- skapi burtur, og smb. landst. verður tá EEC-limaskapur óhóskandi fyrri Føroyar.

Men hvat um nú tað óhugs- andi skuldi hent, at eitt ella annað ungaslag kom burturúr? Skulu vit EEC-mótsøðumenn

so harmast um hetta, og meta tað sum at nú verður torfórari at bjarga Føroyum undan EEC hótanini. Nei, vit skulu ikki stúra og harmast. Tí viðurkenn- ur EEC rættin og tørvin hjá strandalondunum, sigur hetta bert, at EEC umsiður góðtek- ur millumlandaavtalur um fi- skirættindi á havinum; og so ei- ini bera í sær, at EEC á tí nóg- umtalaða alijóða fiskirettar- fundinum í næsta ár, fylgir síni egnu samtykt, og stuðlar rætti- indi strandalondanna.

Hesin seinni møguleiki ber í sær, at vit sum ikki limur standa enn sterkari, og samtíð- is vil hetta støðuskifti EEC's hetta munandi um okkara livs- neyðuga stríð, ið er at fáa landgrunn okkara undir fø- roykt vald, og forða tí ovur- fisking, sum fyrst og fremst EEC-veiðifor fremja á landleið okkara.

Sum EEC-mótsøðumenn ha- va vit sostatt alla orsök til at vera hjartskygdur. Tí líkamikið hvørjar listir og snildir EECar- nir brúka, um tær eita umhugs- unnar-, biði-, ella samráðing- tíð, verða tær at virka sum ein boomerang, og tað verða teir, sum í øllum forum verða rakt- ir.

At tað her eins og í EEC- orðaskiftinum yvirhovur verður gjørt so nóg burturúr fiski- vinnupolitikkinum, kann lett forá verð sær, at EEC-málið verður fatað sum eitt mál um fjórðingar og litið annað. Onki er meira skeiðt enn hetta. EEC- málið snýr seg fyrst og fremst um tann politiska vanda og hótan hesin felagsskapur er fyrri samfelag okkara, tá vit ha- va í huga hansara ódemokrat- iska grundarlag, hansara end- mál, og hvussu arbeitt verður fram imóti hesum. Eg hugsi at tað er rætt tá eitt av lands- stýrisbløðunum 20. jan. í ár skrivur í oddagrein: »... at orsøkin til at føroyingar eru heldur ivasamir, tá talan er um luttøku í felagsmarknaðinum, er fyrst og fremst fiskivinnu- politikkur, niðurstøðurnar og avgerðarrætturin hjá tí ein- staka limalandinum.« Hesi týð- ningarmiklu fyrivarnir verða ikki nevnd í nýggja samráðing- arupplegginum. Tú finnur ikki eiti einasta orð um alt hetta. Tað má tí verða loyvt at meta støðuna soleiðis, at landstev, hevur góðtikið øll tær grundlegg- andi prinsippini í rómastálmála num.

So altráir eru menn at binda okkum at hesum felagsskapi, at teir eru tilreiðar so liðandi at frásiga ser allan møguleika til at fara sjálvstøðugan figg- arpolitikk, sjálvstøðugan skatta politikk, iðnaðar- og fiskivinnu politikk, landsluta- og sosial- politikk, ja, frásiga ser allan møguleika fyrri yvirhovur at skipa hetta samfelag eftir okk- ara egna tørv og okkara egnu fyrirtreym, er bert ein mögu- leiki eftir, at undirgeva seg treytirnar hjá EEC-stórskapi- talinum, og hvørjar tær eru vita vit í einum av bóklögunum, sum danska marknaðarráðið sendi út fyrri at upplýsa um EEC, standa hesar reglur, sum eru tiknar úr Rómastálmála- num: tað skal... »síkres fri han- del og lge adgang til rávarer og de vigtigste krafkilder. Side

Telefon: 5148 - 5265
Telegr.: Kjelbro, Klakksvík
Telex 20

**KLAKKSVÍKAR
TIMBURHANDIL**

Pf. J. F. KJØLBRO

FØROYA

BANKI

bauki FØROYA

**REIÐARAVIRKI
HEILSOLA**
Koloniál & útgerð

**HERMETIKK
TIMBURHANDIL
KLÆDNABØÐ
SLEIPSTØÐ
SHELL-AVGREIÐSALA**

DEILDIR:

**SKALA SKIPASMÍÐJA &
HANDILSVIRKI, SKALA**
Skipasmíð . Turkiviki . Handil

**HANDELSHUSET
PESCADERO A-S**
Strandgade 27A . København K
Tlf. ASTA 1830 . Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO

Klakksvík . Føroyar
Telefon 5489 . Telex 20
Telegramadr.: Kjelbro Klakksvík

Kjolestoffer
Polyester Jersey
100%, stivghet
i sidste nye
mønstre og farver.
Direkte fra væv
til Dem fra 24.-
kr. pr. m-norm
og porto. bredde
140-150 cm.

Prover og farvekatalog sendes ved
modt. af frankeret svarkuert (90 øre)

Fabrikant J. Nørgaard
Bredgade 83 - 7441 Bording - Tlf. 06.86.1219

løbende hermed sikres en vidt-
gående sammensmeltning af
landenes erhvervsliv gennem
regler om fri bevægelighed for
produktionsfaktorerne: arbejde
(folk), virksomhedsledelse og
kapital. Hensigten er at opnå
en naturlig arbejdsdeling mell-
en landene. En virksomhed
skal kunne placeres og arbejde

FRAMHÁLD Á 5. SÍÐU (II)